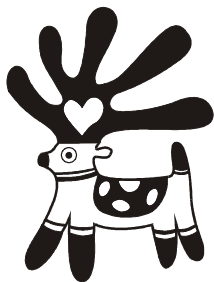

NUMER 3 (28)
LIPIEC-SIERPIEŃ
2009

Muzeum Kultury Ludowej
Towarzystwo "Ojcowizna"

POD JELONKIEM

WYDANIE A

WĘGORZEWO

ROK IX

Kręci się!

Po raz trzydziesty drugi w Węgorzewie 31 lipca rusza Międzynarodowy Jarmark Folkloru. Przez trzy kolejne dni na Placu Wolności handlować rękodziełem będą twórcy, a na scenie zaprezentują się zespoły i soliści z różnych stron świata. Nie zabraknie gości z Białorusi, Litwy, Rosji, Serbii i Ukrainy. A w piątkowy i sobotni wieczór będą się niosły folkowe dźwięki międzynarodowych koncertów, warsztatów i jam session IV edycji Węgorapa Music Festival. 31 lipca to „Dzień Cygańsko-Węgierski”, a 1 sierpnia – „Dzień muzyki reggae i alternatywnej”. Wystąpią artyści z Austrii, Rosji, Słowacji, Węgier i Polski.

*Można tu będzie
za marny gros wszystkiego nakupać
i diabła, co z Węgorapy,
węgorzy łapie, apostoła, co małe dzieci
błogosławi, cy z głowo na bok
sfrasowanego świętego.*

*Obrazow rozmaitech – a na tech
malowidłach topieliskach mazurskich
jeziorow, zamki kiedyśniejszych
rycerzów powykoślawiane.
Szydełkowej roboty to samo.
Nie wiadomo cy tylko oglądać,
Cy rękoma brać.*

*Będą cymbaliste, armoniste będą
Skrzypiste tańcowali i grali,
I skrzypieli i śpiewali...*

W tym roku imprezę organizowaną przez Muzeum Kultury Ludowej i Towarzystwo Ratowania Dziedzictwa Kulturowego Kresów Dawnych i Obecnych „Ojcowizna” honorowym patronatem objęli Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego Bogdan Zdrojewski i Wojewoda Warmińsko-Mazurskiego Marian Podziewski. W skład komitetu honorowego weszli: Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego Jacek Protas, Starosta Węgorzewski Halina Faj i Burmistrz Węgorzewa Krzysztof Piwowarczyk.

Tegoroczny Jarmark wsparły finansowo: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Urząd Marszałkowski w Olsztynie, Senat RP, Starostwo Powiatowe w Węgorzewie, Urząd Miejski w Węgorzewie oraz Związek Gmin Warmińsko-Mazurskich w Olsztynie. Dziękujemy!

Lista obecności

W XXXII Międzynarodowym Jarmarku Folkloru w Węgorzewie swój udział zapowiedzieli:

Soliści

- Śpiewaczka **Emilia Babińska** (Pisz, woj. warmińsko-mazurskie)
- Cymbalistka **Kinga Bobryk** (Straduny, woj. warmińsko-mazurskie)
- Śpiewaczka **Krystyna Downarowicz** (Węgorzewo, woj. warmińsko-mazurskie)
- Cymbaliści **Jakub Karpuk i Wacław Kułakowski** (Elk, woj. warmińsko-mazurskie)
- Śpiewaczka **Elżbieta Kasznia** (Rozogi, woj. warmińsko-mazurskie)
- Śpiewaczka **Halina Komosińska** (Karbowskie, woj. warmińsko-mazurskie)
- Cymbalista **Arkadiusz Krawiel** (Węgorzewo, woj. warmińsko-mazurskie)
- Cymbalistka **Karolina Łapińska** (Straduny, woj. warmińsko-mazurskie)
- Śpiewaczka **Helena Mikucka** (Orzysz, woj. warmińsko-mazurskie)
- Śpiewaczka **Marianna Przybyszewska** (Malczewo, woj. warmińsko-mazurskie)
- Śpiewak **Józef Sinderewicz** (Monety, woj. warmińsko-mazurskie)
- Cymbalistka **Iwona Szymanowska** (Nowa Wieś Elcka, woj. warmińsko-mazurskie)

Kapele i zespoły

- Zespół Ludowy „**Byszewianie**” (Byszewy, woj. łódzkie)
- Kapela „**Dziadek z dziećmi**” (Elk, woj. warmińsko-mazurskie)
- Zespół pieśni i tańca „**Era**” (Uzice, Serbia)
- Ludowy zespół pieśni i muzyki białoruskiej „**Gasciniec**” (Grodno, Białoruś)
- Ludowy Zespół Śpiewaczy „**Janowiacy**” (Komorów Żuławski, woj. warmińsko-mazurskie)

- Zespół młodzieżowy „**Jarka**” (Kowale Oleckie, woj. warmińsko-mazurskie)
- Zespół śpiewaczy „**Jarzębina**” (Straduny, woj. warmińsko-mazurskie)
- Zespół „**Juność**” + „**Nadia**” (Ukraina, Kanada)
- **Kapela Podwórkowa** (Niemenczyn, Litwa)
- **Kapela Wileńska** (Sulimy, woj. warmińsko-mazurskie)
- **Kurpiowska Kapela Rodzinna Bałdygów** (Mazuchówka, woj. warmińsko-mazurskie)

- Zespół Pieśni i Tańca „**Mazury**” (Działdowo, woj. warmińsko-mazurskie)
- Zespół taneczny „**Mozyrzanka**” (Mozyrz, obwód homelski, Białoruś)
- Kapela „**Niezapominajki**” (Straduny, woj. warmińsko-mazurskie)
- Zespół śpiewaczy „**Orzyszanki**” (Orzysz, woj. warmińsko-mazurskie)
- Zespół śpiewaczy „**Piszanie**” (Pisz, woj. warmińsko-mazurskie)
- Zespół „**Pogobianki**” (Pogobie, woj. warmińsko-mazurskie)
- Zespół folklorystyczny „**Pogranicze**” (Szypliszki, woj. podlaskie)
- Zespół śpiewaczy „**Połuknianie**” (Połuknia, Litwa)
- Zespół „**Prząśniczki**” (Kowale Oleckie, woj. warmińsko-mazurskie)
- Zespół „**Rominczanie**” (Dubeninki, woj. warmińsko-mazurskie)
- Zespół „**Rostkowianie**” (Rostki, woj. warmińsko-mazurskie)
- Zespół „**Soloda**” (Rosja)
- Zespół śpiewaczy „**Srokowiaczy**” (Srokowo, woj. warmińsko-mazurskie)

- Zespół śpiewaczy „**Straduniarki**” (Straduny, woj. warmińsko-mazurskie)
- Zespół Śpiewaczy „**Strzelce**” (Strzelce, woj. łódzkie)

- Zespół Pieśni i Tańca „**Szuwary**” (Markusy, woj. warmińsko-mazurskie)
- Zespół folklorystyczny „**Warmianki**” (Miłakowo, woj. warmińsko-mazurskie)
- Kapela dziecięca „**Wilniuki**” (Nowa Wieś Elcka, woj. warmińsko-mazurskie)
- Zespół śpiewaczy „**Zaciszuki**” (Węgorzewa, woj. warmińsko-mazurskie)
- Zespół „**Zielona Dąbrowa**” (Nowa Wieś Elcka, woj. warmińsko-mazurskie)
- **Zespół Śpiewaczy działający przy Domu Polskim w Oziersku** (obwód kaliningradzki, Rosja)

Widowiska

- **Teatr Młodych im. W. Bogusławskiego** (Lubochnia, woj. łódzkie) – „*Jasio się żyje*”
- Zespół „*Prząśniczki*” (Kowale Oleckie, woj. warmińsko-mazurskie) – **widowisko obrzędowe okresu wielkanocnego**
- Zespół Pieśni i Tańca „**Cieblowianie**” (Cieblowice Duże, woj. łódzkie) – „*Wesele opoczyńskie*”.

Rękodzielnicy

- Adamska Danuta** (Myszyniec) – wyroby kurpiowskie (tkaniny, chleb)
- Adamska Danuta** (Myszyniec) – przetwory, pieczywo
- Akulauskas Edmundas** (Litwa) – rzeźbiarstwo
- Aleksandrowicz Janina** (Węgorzewo) – przedzenie na kołowrotku
- Antonowicz Anna** (Olsztyn) – patchwork
- Antunewicz Jadwiga** (Olsztyn) – wyroby ze szkła
- Arciuch Romuald** – malarstwo
- Bacławski Józef** (Łyse) – rzeźba
- Bałdyga Anna** (Mazuchówka) – tkactwo, plastyka obrzędowa
- Baranowska Irena** (Tuchola) – haft kaszubski
- Baranowski Edward** (Iława) – rzeźbiarstwo, malarstwo
- Baranowski Robert** (Tuchola) – rzeźba (ptaszki)
- Berdowska Leokadia** (Białoruś) – tkactwo, wyroby ze słomy
- Biedrzycka Magdalena** (Węgorzewo) – malarstwo na desce, ceramika
- Biedrzycki Dariusz** (Węgorzewo) – malarstwo, ceramika
- Bielawski Krzysztof** (Warszawa) – biżuteria
- Bielecka Zofia** (Szczytno) – haft kujawski
- Biezko Aleksander** (Białoruś) – wyroby z drewna, pisanki
- Biurduli Nanuli** (Warszawa) – malarstwo
- Błudowa Tamara** (Białoruś) – wyroby ze słomy
- Bobel Jan** (Węgorzewo) – miód
- Bogdziewicz Joanna** (Wojciechy) – haft, malarstwo
- Bogucka Irmína** (Góra Kalwaria) – ceramika
- Borkowscy Ewa i Sławomir** (Elk) – haft krzyżykowy
- Borowska Henryk** (Sejny) – kowalstwo
- Borysjuk Maria** (Białoruś) – plecionkarstwo, wyroby ze słoma
- Buczyńska Buza** Cecylia (Gołdap) – malarstwo
- Budka Sławomir** – „Cerama Art. Studio” (Zgierz) – ceramika
- Butkiewicz Janina** (Lidzbark Warmiński) – koronka
- Bziukiewiczowie Laura i Zdzisław** (Wach) – koronkarstwo, bursztyniarstwo

Cebula Grzegorz (Nowy Targ) – oscypki, wyroby ze skóry

Cebula Magdalena (Dobrzewino) – wyroby z drewna

Chmielewska Beata (Olsztynek) – biżuteria ze srebra

Choruta Urszula i Krzysztof (Sokołów Podlaski) – rzeźba w drewnie

Ciesielska Ewa (Skarżysko Kamienna) – odzież, biżuteria

Ciumienew Andrzej (Białoruś) – kowalstwo

Czaban Anna (Stawki) – przedzenie na wrzecionie

Czarniawski Waldemar (Lidzbark Warmiński) – plecionkarstwo, wikliniarstwo, miód

Czerednikowa Czesława (Białoruś) – palmy, kompozycje z suchych kwiatów

Czubak Zofia (Łowicz) – haft

Czykwini Włodzimierz (Białoruś) – rzeźbiarstwo

Darćko Aleksander (Białoruś) – rzeźbiarstwo

Dąbrowska Elżbieta (Toruń) – malarstwo na szkle

Dąbrowski Lech (Toruń) – rzeźba

Demidowa Irina (Rosja) – malarstwo na desce

Dobosz Zofia (Lidzbark Warmiński) – haft, koronka

Dombek Lubomił (Siemionki) – zioła

Drapała Janusz (Lubicz) – rzeźba (ptaszki)

Drażewska Agnieszka (Warszawa) – malarstwo na drewnie i porcelanie

Durtan Krystyna (Giżycko) – malarstwo na szkle, biżuteria

Filipska Lidia (Węgorzewo) – koronka szydełkowa

Foltyn Marta (Giżycko) – ceramika, wyroby z drewna

Gajlewski Mieczysław (Radziejewo) – plecionkarstwo, wikliniarstwo

Galistas Stasys (Litwa) – ceramika

Galistienė Romualda (Litwa) – ceramika

Gidzimow Leonid (Litwa) – malarstwo

Gierdal Irena (Węgorzewo) – ceramika

Glińska-Krzykwa Magdalena (Ejszeryszki) – pieczywo

Głuszek-Nowicka Agnieszka (Dąbrowice) – rzeźba, malarstwo

Górzyński Mariusz (Szydłowiec) – kompozycje z suchych kwiatów

Grabczan Andrzej (Warszawa), Puchalska Katarzyna (Wyszowate) – ceramika

Graczyk Andrzej (Worowice) – rzeźba (ptaszki)

Grajcar Leszek (Zabrze) – wyroby z drewna

Grardiak Ksenia (Słupsk) – malarstwo

Grigienie Jolanta (Mariampol) – odzież lniana

Gryko-Warywocka Barbara (Olecko) – malarstwo na desce

Grzeszczyk Marianna (Wydmusy) – tkactwo, przetwory regionalne

Gut Jan (Węgorzewo) – malarstwo

Gutowski Józef (Stulichy) – rzeźbiarstwo, snycerka

Harasim Bogdan (Dobków) – ceramika

Hareza Andrzej (Talki) – rzeźba

Jakowenko Marina (Rosja)

Jankowscy Salomea i Tadeusz (Toruń) – koronka frywolitkowa

Jano (Serbia) – wino

Jaremczyk Maryna (Białoruś) – wyroby ze słomy

Jarocka Melania (Minty) – koronka szydełkowa

Jartys Anatolij (Ukraina) – malarstwo na szkle

Jartys Natalia (Ukraina) – wyroby z kory

Jazerskas Vygantas (Litwa) – ceramika

Jedral Żaneta (Warszawa) – ceramika

Jozajtis Stanisława (Pisz) – haft

Juriewa Natalia (Rosja) – koronka klockowa

Kalacz Ryszarda (Białoruś) – patchwork

Kaliszewicz Maria (Kętrzyn) – koronka szydełkowa

Kałuża Marek (Iława) – rzeźba

Karpiol Stanisław (Białoruś) – haft

Kaszniak Elżbieta (Rozogi) – plastyka obrzędowa (wycinanki, kwiaty z bibuły)

Kazancew Jurij (Rosja)

Kazancewa Maria (Rosja) – batik

Kaźmierczak Ewa (Koluszki) – patchwork

Kącki Jerzy

Kolenkiewicz Jadwiga (Węgorzewo) – malarstwo

Kołodziej Stanisław (Abramów) – plecionkarstwo, wyroby ze słomy

Kołodziejczyk Jarosław (Węgorzapa) – miód, wyroby z wosku

Kopczyński Jerzy (Zdziar Wielki) – rzeźba

Kopeć Grażyna – Pracownia Ceramiczna „Ogniem malowana” (Giżycko) – ceramika

Koszelewa Olga (Rosja)

Kowalczuk Andrzej (Białystok) – meble

Kowalska Wanda (Jawor) – ikony

Krasnoborska Aleksandra (Węgorzewo) – biżuteria, malarstwo

Kriwicka Natalia (Białoruś) – ceramika

Kucharska Katarzyna (Giżycko) – kompozycje z suchych kwiatów

Kuciński Rafał (Orneta) – miód, wyroby pszczelarskie

Kudrewicz Jan (Czarna Wieś Kościelna) – garncarstwo

Kulesza Regina (Białoruś) – plecionkarstwo, wikliniarstwo

Kuzmenko Wiktor (Ukraina) – ceramika

Kuźma Adam (Giżycko) – ceramika.

Ledzion Danuta (Łódź) – plecionkarstwo

Lendziejewicz Danuta (Aulakowszczyzna) – sery

Lesiak Agnieszka (Odolanów) – kompozycje z suchych kwiatów

Lewandowska Czesława (Ostrołęka) – koronka, plastyka obrzędowa

Lewiński Paweł (Jankowo Dolne) – wyroby ze skóry

Lewoń Piotr (Augustów) – obrusy

Lipnicka –Jasionowska Ewa (Janki Młode) – syropy ziołowe, koronka

Lis Błażej, Łada Adriana (Wydminy) – rękodzieło z krajów Afryki

Ludwikowska Zenobia (Tutynowo) – koronka szydełkowa i frywolitkowa, zioła

Logwin Wasyl (Białoruś) – ceramika

Madej Genowefa (Jakubowo) – plecionkarstwo, wikliniarstwo

Magnuszewscy Jolanta i Maciej (Dobra) – wyroby z drewna

Maka Sabina (Grale) – sery

Malczanowa Elwira (Rosja)

Marczuk Walerij (Białoruś) – ceramika

Masjuk Galina (Białoruś) – haft

Maszluch Mirosława (Węgorzewo) – pierogi

Mazanowski Bogusław (Rypin) – obwarzanki

Menke Wanda (Otwock) – koronka szydełkowa

Miazga Bogdan (Ciechocinek) – zabawki

Mincevicienes Aldona (Litwa) – wędliny, sękacze

Modzelewski Andrzej (Zambrów) – regionalne wyroby spożywcze

Mulica Stanisław (Białoruś) – wycinanki

Murzyn Władysław (Zalesie) – plecionkarstwo z korzeni sosny

Myszczyńska Barbara (Węgorzewo) – chleb

Olszewska Alicja (Pierkunowo) – koronka szydełkowa

Osiński Karol (Pisz) – kowalstwo

Pawelczyk Grażyna (Łyse) – rzeźba

Pawłowski Stanisław (Reszel) – rzeźba

Pereginiac Jan (Białoruś) – kowalstwo

Piechowski Adam (Czarna Wieś Kościelna) – garncarstwo

Pieczonka Renata (Rogojny) – malarstwo za desce, wycinanki

Piekarnia Kurpiowska (Serafin) – chleb, sękacze

Piekarnia Lyse – chleb

Pietrzak Marianna (Kocierzew) – haft

Pietrzak Ryszard (Barczewko) – rzeźba, snycerka

Pojawa Dariusz (Suwałki) – bębny

Popielarczyk Jarosław (Łyse) – kowalstwo, płatnerstwo

Popławska Nina (Hajnówka) – wyroby z karmelu

Potaś Sławomir (Dąbrówka) – wyroby z drewna

Powiatowy Dom Samopomocy (Węgorzewo) – malarstwo, plecionkarstwo, wikliniarstwo, haft

Przekwas Anna i Jarosław (Inowrocław) – plecionkarstwo, wikliniarstwo

PSS Społem (Węgorzewo) – pieczywo

Puławska Julianna (Pniewo) – haft, pisanki

Racis Czesław i Bolesław (Jasionowo) – sery

Radomska Barbara (Zemborzyce Podleśne) – plecionkarstwo, wikliniarstwo

Radoń Krzysztof

Radzjuk Mariana (Białoruś) – plecionkarstwo, wikliniarstwo

Rafalska Elżbieta (Lidzbark Warmiński) – koronka igielkowa, pieczywo

Rapnik Dorota (Giżycko) – kompozycje z suchych kwiatów
Ribakow Paweł (Białoruś) – ceramika
Roch Ewa (Węgorzewo) – malarstwo
Rodzewicz Janina (Węgorzewo) – patchwork, ceramika
Roman Agnieszka (Łódź) – odzież
Ropiak Stanisław (Myszyniec) – wycinanki, pieczywo obrzędowe
Rosenow Anna (Rozogi) – wyroby z drewna, haft
Sahryń Olga (Węgorzewo) – pierogi
Samborska Elzbieta (Wąwolnica) – kompozycje z suchych traw
Semierikowa Larysa (Białoruś) – wyroby ze skóry
Seweryn Janusz (Grzybowo) – rzeźba
Siedlecka Helena (Brzozówka) – koronka
Siedlecki Tadeusz (Brzozówka) – wyroby z drewna

Sinderewicz Joanna (Monety) – plastyka obrzędowa (kwiaty z bibuły)
Skaba Arkadiusz (Rzeszów) – rzeźba
Skrzypiec Marian (Wólka Rokicka) – kompozycje z suszonych kwiatów
Špiliauskene Leonora (Litwa) – batik
Stackiewicz Honorata (Węgorzewo) – koronka
Stowarzyszenie „Żytkiejmska Struga” (Żytkiejmy) – kuchnia regionalna, haft
Stowarzyszenie Dom Polski „Sarmacja” (Warszawa) – wydawnictwa
Stowarzyszenie Twórców Mazowsza
Striuogaitis Vitalius (Litwa) – rzeźbiarstwo

Suliga Aleksandra i Jan (Kraków) – galanteria etniczna
Sulowski Andrzej (Węgorzewo) – Rzeźba
Surowiec Urszula
Suzanowskij Aleksej (Rosja)
Szeszenia Wadim (Rosja)
Szostak Janina (Węgorzewo) – koronka szydełkowa
Świątkowski Eugeniusz (Leszno) – plecionkarstwa, wikliniarstwo
Świerska Barbara (Toruń) – koronka frywolitkowa
Świeźbin Łukasz (Żabin) – miód
Tichonowa Natalia (Rosja)
Trosko Denis (Białoruś) – wyroby z drewna
Truchan Celina (Monety) – plastyka obrzędowa (kwiaty z bibuły)
Truchanowicz Irena (Węgielsztyn) – patchwork
Truszik Galina (Ukraina) – ceramika, haft
Truszik Michał (Ukraina) – ceramika, wyroby z drewna
Wadowska Janina (Annobór) – plecionkarstwo, wyroby ze słomy, palmy
Wajcht Piotr (Kolbudy) – wyroby ze srebra
Walendzik Ewa (Ełk) – koronka szydełkowa, kwiaty
Warsztat Terapii Zajęciowej (Gołdap) – rękodzieło
Wieńkowski Andrzej (Olsztyn) – pieczywo
Wierija Elena (Rosja) – ceramika
Wierzbicka Janina (Sząbruk) – wycinanki, haft
Witek Jerzy (Jasienica Dolna) – ceramika
Włodarczyk-Ostrowska Sylwia (Słupy) – pieczywo obrzędowe, wyroby z wosku
Wojczulanio Elżbieta (Lidzbark Warmiński) – rzeźba
Wrublewscy Maria i Jan (Hajnówka) – wyroby z drewna
Zakrzewski Jarosław
Zawidzka Anna (Sołtmany) – wyroby z filcu
Zdanowiczowie Ewa i Jarosław (Prejłowo) – wyroby z wosku

Na podstawie ankiet zestawili: Beata Gruszka,
 Izabela Szmuc, Małgorzata Turuk.

* * *

Graj grajku, graj!

W okresie od 31 lipca do 30 września 2009 r. w Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie zostanie zaprezentowana wystawa „Graj grajku, graj”. Wystawa zorganizowana ze zbiorów Muzeum Ludowych Instrumentów Muzycznych w Szydłowcu ma na celu pokazanie bogactwa i różnorodności tradycyjnych ludowych instrumentów muzycznych, wytwarzanych i używanych na terenie Polski. Szydłowieckie Muzeum zgromadziło w swoich zbiorach wiele niepowtarzalnych eksponatów dzisiaj już niespotykanych, zapomnianych, wspominanych jedynie w literaturze i przekazach ustnych najstarszych mieszkańców wsi.

Część instrumentów pokazana zostanie w składach kapel charakterystycznych dla różnych regionów Polski. Na ekspozycji prezentowane będą kapele, pod względem swego składu najbardziej reprezentatywne i charakterystyczne dla polskiej muzyki ludowej: kapela szamotulska, koźlarska z Wielkopolski, kaszubska, kapela rzeszowska i kapela łowicka.

Drugą część wystawy stanowić będą instrumenty usystematyzowane w 4 grupach powstałych w oparciu o kryterium źródła dźwięku i sposób jego wytwarzania, tj. idiofony (instrumenty samodźwięczne), membranofony (instrumenty z brzmiającą membraną), chordofony (instrumenty strunowe) oraz aerofony (instrumenty dęte). Na wystawie zaprezentowanych zostanie ok. 120 eksponatów, od najprostszych - listków czy kory do grania, gwizdków ze słomy lub pióra, które potrafi wykonać każde dziecko - do instrumentów o skomplikowanej budowie tj. harmonii, skrzypiec, dud czy cymbałów. Wymagają one wiedzy i doświadczenia zarówno od budowniczego, jak i grającego.

Część prezentowanych instrumentów będzie ściśle związana z pewnymi regionami Polski, np. trombity, dudy podhalańskie i złóbcoki występują tylko w kulturze muzycznej Podhala, mazanki w Wielkopolsce, a skrzypce diabelskie i burczybas na Kaszubach. Wystawa będzie również okazją do poznania kopii instrumentów obecnie już nie używa-

nych, do których należy suka lubelska, skrzypce polskie (chordofon płocki), tubmarina. Ekspozycję wzbogacą teksty o instrumentach, zaczerpnięte z relacji i opracowań, autorstwa polskich muzykologów i etnografów oraz nagrania polskiej muzyki ludowej.

Czy każdy wie, jak wyglądają cymbały, na których grał Mickiewiczowski Jankiel? Kto zna trombity „trembity”, przy pomocy których pasterze przesyłali sobie sygnały na górskich halach? Mamy nadzieję, że wystawa „Graj grajku, graj!” będzie okazją do poznania różnorodności polskich ludowych instrumentów muzycznych zwłaszcza tych, które zachowały się tylko w przekazie etnograficznym i zbiorach muzealnych.

Anna Lużyńska, Katarzyna Wełpa

70. rocznica wybuchu wojny

Wydawać by się mogło, że po upływie 70 lat od zakończenia II wojny światowej rozmiar niemieckich represji i bilans nieodwracalnych strat osobowych wśród obywateli polskich jest już dokładnie opisany i ustalony. Tak jednak nie jest. W związku z tym rozpoczęto program „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką”, zainicjowany przez Instytut Pamięi Narodowej oraz Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Mamy ostatnią możliwość pozyskania i upublicznienia informacji o represjach niemieckich, zwłaszcza od ostatnich żyjących osób, które są jeszcze w stanie dać temu świadectwo uzupełniając luki w archiwalnej dokumentacji. Zachęcamy do „wejścia” na stronę internetową www.straty.pl.

Szczególną oprawę i przebieg będą miały węgorzewskie obchody 70 rocznicy napaści Niemiec nazistowskich na Polskę. Honorowymi gośćmi będą kombatanci, uczestnicy Kampanii Polskiej z 1939 r. Uroczystościom 1 września patronują Burmistrz Węgorzewa Krzysztof Piwowarczyk i Dyrektor Muzeum Kultury Ludowej Justyna Żolnierowicz-Jewuła.

W programie:

- godz. 4.45 – symboliczne zakłócenie ciszy – włączenie syren w godzinie wybuchu II wojny światowej,

- godz. 8.00 - uroczysta msza święta w kościele parafialnym św. Piotra i Pawła w intencji poległych za wolną i niepodległą Polskę, a także za żyjących uczestników Kampanii Polskiej z 1939 r.,

- godz. 9.30 – zbiórka na Placu Wolności (złożenie meldunku i przegląd pododdziałów 1MBA; wciągnięcie flagi na maszt i odegranie hymnu państwowego; przywitanie gości i przemówienia okolicznościowe; koncert pieśni patriotycznych w wykonaniu chóru „Moderato”; Apel Pamięci),

- godz. 10.30 - otwarcie wystawy w Muzeum Kultury Ludowej pt. „Pamiętki historyczne z II Wojny Światowej” z prywatnych kolekcji oraz prezentacja sztandarów Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej – Koła w Węgorzewie i Powiatowego Koła Związku Batalionów Chłopskich w Węgorzewie; multimedialna prezentacja historyczna pt. „Herosi września 1939 – Wizna 40:1”.

3 września o godz. 16.30 w Muzeum Kultury Ludowej w ramach „Studium wiedzy o regionie” odbędzie się połączony z prezentacją multimedialną wykład dr Wiesława B. Łacha z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego pt. „II Wojna Światowa wyszła z Prus Wschodnich”.

Krystyna Jarosz

Sposób na utopca

Może to nieprawda, a może jednak prawda... Przed laty, w 1832 r. nieopodal Tykocina zaczęły się mnożyć jak nigdy dotąd utopienia w Narwi. Miejscowa ludność nie miała wątpliwości – w nurty wciągał utopiec, którym stał się chłopak, który trzy lata wcześniej z powodu nieszczęśliwej miłości rzucił się w fale rzeki. Brakowało jednak śmiałka, który zmierzyłby się z demonem.

Rajcy z miasteczka zgodzili się zapłacić sumę nie bagatela – 300 rubli w złocie za przegonienie utopca. Tym, którym miał tego dokonać był lokalny nicpoń i zabijaka Michał Łopuchowski. W pobliżu wsi Morusy odnalazł demona i zawarł z nim układ. Młodzieniec miał wymyślić trzy zagadki. Jeśli utopiec będzie znał odpowiedzi na wszystkie – Łopuchowski sam się utopi. Jeśli, któraś z zagadek pozostanie bez odpowiedzi – demon wyniesie się z Tykocina.

Pierwsza zagadka brzmiała: co to znaczy, gdy ktoś znajdzie naraz cztery podkowy? Utopiec odrzekł, iż takie znalezisko oznacza, że koń biegnie na bosaka!

Druga zagadka brzmiała: było coś i nic. Coś wyfrunęło oknem, nic wyszło drzwiami, co zostało? Utopiec głowił się nad rozwiązaniem i znalazł odpowiedź: nie na coś, nie ma nic, a było coś i nic, więc zostało: i!

Łopuchowski nie stracił rezonu i zadał trzecią zagadkę: matka jest starsza o 21 lat od swojego dziecka, za 6 lat dziecko będzie 5 razy młodsze od matki, gdzie jest ojciec?

I odtąd tajemnicze utopienia w Narwi pod Tykocinem ustały, a Łopuchowscy wystawili w miasteczku okazałą kamienicę. Czy utopiec zna już rozwiązanie zagadki?

Jerzy Łapo na podstawie:

T. Lippoman, *Legendy Podlasia*, Białystok 2008.

W sierpniu w Muzeum

W sierpniu w Muzeum Kultury Ludowej prezentowane są następujące wystawy czasowe:

- **„Solidarność 1980-1981”** - wystawa historyczna przygotowana przez Renatę Gieszczyńską z Delegatury IPN w Olsztynie.
- **„Graj grajku, graj”** – wystawa eksponatów ze zbiorów Muzeum Instrumentów Muzycznych w Szydłowcu.
- **Wystawa Malarstwa i Rysunku Uczestników Programu Pomocy Wybitnie Zdolnym z Całej Polski** – otwarcie 11 sierpnia o godz. 17.00.
- **Wystawa fotografii nadesłanych na konkurs im. Włodzimierza Puchalskiego**, zorganizowanego przez miesięcznik Polskiego Związku Łowieckiego „Łowiec Polski”
- **„Mazury z góry”** – wystawa fotografii lotniczych stanowisk archeologicznych na Mazurach autorstwa Krystiana Treli; ekspozycja przygotowana w ramach współpracy MKL z Instytutem Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Numer 28 „Pod Jelonkiem” do życia powołali: K. Dzurko-Piasecka, B. Gruszka, R. Idzikowski, K. Jarosz, J. Łapo, M. Turuk, I. Szmuc.